

DE SCHATTEN DIE IN DE DUISTERNIS ZIJN.

LEERREDE OVER JE S. 45 : 2, 3. „IK ZAL VOOR UW AANGEZICHT GAAN, EN IK ZAL DE KROMME WEGEN RECHT MAKEN; DE KOPEREN DEUREN ZAL IK VERBREKEN, EN DE IJZEREN GRENDELEN ZAL IK AAN STUKKENS LAAN, EN IK ZAL U GEVEN DE SCHATTEN, DIE IN DE DUISTERNIS ZIJN, EN DE VERBORGENE RIJKDOMMEN; OPDAT GIJ MOOGT WETEN, DAT IK DE HEERE BEN, DIE U BIJ UWEN NAAM ROEP, DE GOD VAN ISRAËL.”

Tot wien werden deze woorden gesproken ? zoo vragen wij al aanstonds. — En wij antwoorden: tot Cores of Cyres. En wie was Cores? — Hij was koning van Perzië. Maar hoe komt Cores hier zoo als hoofdpersoon voor in Gods Woord ; en waarom gaf de Heere zulke beloften aan een heidensch vorst? De Heere bad Cores, hoewel een heidensch monarch zijnde, als instrument en middel verkoren tot een bijzonder bepaald werk, hetwelk daarin bestond, dat hij de Groote Cbaldeensche opperheerschappij zoude omverwerpen, de stad Babylon innemen, en de kinderen Israëls tot hun eigen land doen terugkeeren : en daarom vinden wij hem hier, honderd en zeventig jaren reeds voor de voltoering van zijnen arbeid, uitdrukkelijk aangewezen en met name genoemd door den, met den Heiligen Geest be-gaafden profeet. Welk een bewijs, voorwaar van de ingeving des gezegenden Geestes van Gods Woord, als mede, dat alle gebeurtenissen en zaken onder Gods bestier en naar Zijnen bepaalden raad geschieden !

Nochtans, was het niet slechts het uitdrukkelijk noemen van Zijnen naam ; maar zelfs het werk dat hij te verrichten had, werd alrede verre voor deszelfs mogelijkheid en noodzakelijkheid aangewezen en verkondigd. Het werk waartoe hij Zou opstaan en Goddelijk bepaald was, bestond in de bevrijding der twee stammen van Juda en Benjamin uit de ballingschap, waarin zij gevankelijk weggevoerd waren naar Babylon, als een rechtvaardige straf hunner zonden ; waarin zij den tijd van zeventig jaren zouden doorbrengen. Hen dus te bevrijden uit de Babylonische gevangenis en ten einde van de zeventig jaren te helpen wederkeeren, was het werk, dat Cores, naar Gods bepaalden raad, te verrichten had. De voltoering daarvan was een zeer groot werk voor hem, — ja, zoo groot, dat hij het buiten de bijzondere hulp en tusschenkomst van God, niet kon volbrengen. Immers, hij had daartoe eene stad te veroveren,

wier muren vijftig ellen breed waren en tweehonderd voeten hoog, ingesloten door **eene** wijde gracht met diepe wateren, en afgesloten met honderd koperen poorten. Daarbij was de stad **zoo** wel bemand en van het noodige voorzien, en dat alles **zoo** krachtig, sterk en veelvermogend, dat schier **elken** aanval vruchteloos en vergeefs scheen. Indien de **Heere** daarom niet, volgens de woorden van onzen tekst, „voor zijn aangezicht ging, en de koperen deuren verbrak en de ijzeren grendelen aan stukken sloeg,” dan zou **Cores** nooit die welversterkte stad genomen hebben, maar bij elke poging een gewisse nederlaag ondervinden.

Ziet daar de **letterlijke** meening van den tekst. Doch zouden de woorden **geene** uitgebreide toepassing veroorloven? — De belofte het is **zoo**, werd alleen aan **Cores** gegeven, en ons is derzelver **letterlijke** vervulling bekend; maar zijn de woorden alleen toepasselijk op hem? — Hebben **wij** dan **geene** sterkte in te nemen, **geene** stad van zaligheid te overwinnen? — Hebben **wij** dan **geene** behoefte, dat de Heere voor ons aangezicht henen ga, en **onze** kromme wegen recht **make**? — **Zijn** er dan bij **ons** **geene** koperen deuren, **geene** ijzeren grendelen, die ons het toenaderen beletten en den toegang versperren, en die door den Heere moeten verbroken en in stukken geslagen worden? — **Is** het dan waarlijk **zoo**, dat de weg ten Hemel dwars over **eene** vlakke en grazige weide leidt, die wij **gerustelijk** **zoo** maar kunnen betreden in de **aan-gename** koelte van **eenen** zomeravond, onder het verzamelen harer bloemen en het liefelijk geluid dier kwelende vogelen? — Geenszins; nooit heeft een kind van God den weg ten Hemel zulk een groeiend en bloeiend pad bevonden. Zulk een pad vindt men door de wijde poort op den **breeden** weg, die ten **verderve** leidt. Het is de enge poort en de nauwe weg, die moeilijke weg, vol zwarigheden, beproevingen, verzoeken en vijanden, die ten **Hemel** leidt, en welks einde het eeuwige leven is. Indien wij daarom onder de pelgrims naar **Zion** **behooren**, verlangende naar de erve der heiligen, zullen wij ook de behoefte aan zulke beloften en derzelver geestelijke vervulling in ons ontwaren, als welke God hier **Cores** verkondigt. Laat ons dit denkbeeld dan ten richtsnoer verstrekken tot de geestelijke meening van onzen tekst. Ik zal daarom, met **Gods** zegen, ter dezer ure die bevindelijke beschouwing daarvan trachten te geven, **en** denzelven toepasselijk op **Gods** volk uitleggen, mij verder onthoudende van zijne betrekking op **Cores**, of **het** moest zijn tot opheldering der geestelijke **beduidenis**.

In dit licht beschouwd, meen ik voornamelijk drie **grootte** hoofdzaken in deze woorden op te merken :

1, Het *voorafgaande werk des Heeren, in „voor het aangezicht Zijns volks henen te gaan, de kromme wegen recht te maken, de koperen deuren te verbreken, en de ijzeren grendelen in stukken te slaan.”*

II. De *giften* welke de Heere hun geeft, wanneer Hij de koperen deuren verbroken, en de ijzeren grendelen in stukken geslagen heeft, en hier genoemd worden: „*scha tten die in de duisternis zijn, en de verborgene rijkdommen.*”

III. De *gezegende uitwerkselen* door des Heeren werk en giften -voortgebracht : *eene gees telijke en bevindelij ke kennis van „dat Hij de HEERE is, Die hm bij hunnen naam roept, de -God van Israël.”*

1.

Evenwel, voor en alear wij ons schikken tot de beschouwing van het *zoogenaamde voorafgaande werk des Heeren, en de aanwijzing hoe vaet dat alles staat op de Goddelijke belofte, moeten wij kortelijk ons oog wenden op de personen tot wie deze beloften gedaan worden. Om dit meer duidelijk zoowel als personeel te maken, hebben wij te letten op het enkelvoudig getal, gelijk God het zelf heeft uitgesproken : „Ik zal voor uw aangezicht gaan.” Het is zelfs ook uit de woorden van onzen tekst duidelijk, dat de beloften, die daarin gevonden worden, gegeven zijn aan het geoeffend kind van God, en aan hem alléén. Niemand anders, derhalve, heeft daarmede iets te doen, of eenig geestelijk aandeel in dezelve. Verwijl een oogenblik voor u *zelve*n bij dit punt. Dat het uwen gemoederen ontwijfelbaar zeker *zij*, dat, tenzij gij geen geestelijke oefeningen, beproevingen of verzoekingén hebt, gij voor het tegenwoordige geen geopenbaard deel kunt hebben aan de beloften van onzen tekst, gij zult derzelve geestelijke gepastheid en schoonheid niet bemerken, noch voor u *zelve*n kennis hebben aan de Goddelijke en Hemelsche gelukzaligheid, die zij in zich bevatten. Maar indien gij, aan den anderen kant, een beproefd en geoeffend kind van God *zijt*; iemand die bekend is met de plage van uw harte, en met de menigerlei *moeielijkheden* en verwarringen die den weg des hemels steeds bezetten, dan hebt gij alle reden te gelooven, dat gij een *dergenen* zijt, die zich deze beloften met recht mogen toeëigenen.*

Doch beschouwen wij de beloften zelve,

1. Gelijk de eerste *derzelve* de aangenaamste en zoetste is, zoo legt zij ook bet fundament voor al de overigen : — „*Ik zal voor uw aangezicht gaan.*” Welke *veelbeteekenende woorden!* Hebt gij ooit Over derzelve meening nagedacht? —

Hoe groot moeten wel de zwaarigheden en moeiten zijn, dat de God van Hemel en aarde zelf voor **ons** moet gaan om ze te overwinnen ! Inderdaad, zij moeten het bereik van eenig **menselijk** vermogen te boven gaan, indien daartoe niets minder **vereischt wordt**, dan de onmiddellijke tegenwoordigheid en kracht des Almachtigen **zelven**. Ga **eens** bij **eenen schoonen** avond **naar** buiten en sla uw blik naar den hemel, **versierd** met duizenden sterren, en zeg dan tot u **zelven** : „**Hoe** ! zou het noodig wezen, dat dezelfde Almachtige, Die alle deze schitterende **kloten** schiep, voor **mij** henen gaat 3” — Vooronderstel **eens**, dat gij, wat de Godsdienstige zaken betreft, nimmer eene enkele beproeving, verzoeking of moeilijkheid op uwen weg ontmoette ; maar alles gemakkelijk, effen en **naar** wensch ging, zoodat er zich zelf niet eene **hindernis** opdeed, of gij kondt die door uwe eigene oefening wegnemen. Welnu, als het **zoo** is, hoe ter wereld zoudt gij behoefte hebben, dat de Heere voor u ga? ! Ja, gij zoudt zelfs, of het **moest** zijn bij wijze van **plichtspleging**, het niet ondernemen om zulk **eene** gunst te vragers. Maar indien gij, integendeel, omringd zijt door groote inwendige verwarringen **des gemoeds**, en gevoelt te zijn in menigerlei gevaar en droefheid der ziel, en van alle zijden bezet door **moeilijkheden**, waarvan gij zelfs niet één door uwe eigene kracht en wijsheid kunt te boven komen, daar zij nochtans moeten opgeheven worden, — dan gevoelt gij de noodzakelijkheid, dat „de Heere voor u ga.” Daar is niets waarvan wij afkeeriger zijn, dan van beproevingen en verdrukkingen in de voorzienigheid en in de genade; en nochtans, zullen wij der waarheid getuigenis geven, wij zullen nooit iets recht kennen of een wezenlijken zegen zonder dezelve ontvangen. Gemeenlijk gesproken, openbaart de **Heere** zich nimmer, noch in Zijne voorzienigheid noch in Zijne genade, of maakt Zich der ziel in liefde en barmhartigheid bekend, buiten het pad der beproeving. Derhalve hadden wij ons onder beproevingen en verdrukkingen te gedragen, om niet alleen het einde, maar zelfs het begin der Godsdienst te **leeren**; — ja ik **zoude** er wel willen **bijvoegen**, om te weten dat er een God is, en als zoodanig de **macht** van Zijnen arm, de grootheid Zijner zaligheid, en het licht **Zijns aangezichts** te ondervinden.

Zijn wij daarom wel onderwezen, dan gevoelen wij de **noodzakelijkheid**, dat de **Heere** ons voorga; en dat niet slechts nu dan, maar **elken** stap van den weg, want zonder Zijne leiding en besturing, zullen wij **gewisselijk afdolen**. Hoe treffend vinden wij dat bevestigd in de geschiedenis der kinderen **Israëls**. Hoe ging de **Heere** steeds voor hunlieder aangezicht, van Egypte tot het beloofde land, hunnen weg dag en nacht schikkende door de wolkkolom! Ja, nog toen zij het Kanaän bereikt

hadden, was **Hij hun vóór- en achtertocht, en maakte de harten en handen** hunner vijanden **zoo** zwak als water, zoodat zij hunner zegevierende armen **geenen** wederstand konden bieden! Boe vielen de muren van Jericho zelfs **op** hun bazuïngeluid ; en hoe was het beloofde land schier **veroverd**, vóór **dat** de -kinderen **Israëls deszelfs** grond betraden ! — Zoo moet de **Heere ons elken stap en gang** voorgaan.

a. Daarenboven. de belofte heeft hare toepassing en verschillende dingen. Niet slechts heeft zij **kracht en toepassing** op geestelijke maar ook op *tijdelijke beproevingen en radeloosheden* — op Zijn voor ons henegaan, beide in de voorzienigheid en in de genade. Indien de **Heere voor ons gaat**, den weg bereidt **e n** ons een **pad** baant voor **onze** voeten. dan is alles wel : elke moeilijkheid zal in eens verdwijnen; en elke berg zal voor ons vlak en effen worden. Maar als wij daarentegen **Hem** niet voor ons zien henegaan, en niet gevoelen **dat** Hij ons leidt, dan verlicht geen enkele lichtstraalons pad, geen vriendelijke hand **ontsluit** de vele sluitboomen, **die ons** den weg belemmeren. Van voren en achteren ingesloten zijnde. weten wij niet, wat te doen. Het schijnt alsof wij **op** ons **zelve**n waren teruggewezen — voorwaar, ellendige toevlucht genoeg! ! — **en wij weten** niet welken weg in te slaan !

b. Maar niet alleen hebben de woorden hunne toepassing op **des Heeren voorlichtend en bijblijvend aangezicht in** verdrukkingen en beproevingen, en het uit den weg ruimen derzelve, of ons tot hare **torsching** te bekrachtigen, **maar ook tot de bekendmaking van Zijnen heiligen en onschendbaren wil**. Daar is bijna niets **zoo beproevends en** verwarrens voor een kind van God, dan de begeerte om datgene te doen, wat recht is, en nochtans in bijzondere gevallen niet te weten hoe dat uit te voeren ; verlangende te zijn naar de kennis van **Gods** wil in sommige gewichtige zaken, en nochtans niet bekwaam te wezen, dien wil klaar en duidelijk te ontdekken. Maar het gebeurt niet zelden, dat, wanneer het tot het uiterste gekomen zijnde, **de Heere** in Zijne teedere *voorzienigheid* voor Zijn **volk** henegaat, door onverwachts ginds **eene** deur te openen en alle andere te sluiten, als een kennelijk **teeken** en bewijs, dat deze de weg is in welken wij te gaan hebben, en somtijds belieft **het Hem in** Zijne *genade* een zacht woord van onderricht der zielen mede te **deelen**, hetwelk in eens de zaak afdoet.

c. Doch meer bijzonderlijk vervult de Heere dit gedeelte der belofte, door *de hindernissen en beletselen uit den weg te ruimen en weg te nemen*. Dit was in het bijzonder het **geval** met **Cores**, in wiens pad zulke vreeselijke beletselen en hindernissen lagen. **Wat deze** zijn, zullen wij meer van nabij beschouwen, als wij het volgende gedeelte der belofte **overwegen**.

2. „*En ik zal kromme wegen recht maken.*” Deze belofte vloeit als van zelve uit de voorgaande voort: **en is daarmede** nauw te samengevoegd : want door het voorgaan des **Heeren**, worden alleen **de kromme** wegen recht gemaakt. **Maar** hoe, indien er in onze paden **geene** -kronkelingen zijn, of indien de weg dien wij betreden **zoo** recht is als de vlucht **eener** pijl en **zoo** effen **en zoo** vlak als een groen **plein**? Wel ! dan hebben **wij** voorzekerlijk op dat **oogenblik** **geen** deel aan die belofte. **Zij** heeft voor ons niets aantrekkelijks ; **zij** biedt ons geen vriendelijke hand, Maar als wij, aan den anderen kant, **zulke** kromme-wegen in onze **paden aantreffen**, dat **wij** ze onmogelijk kunnen recht maken, en zulke ruwe en oneffene plekken, dat wij tot derzelve vlakmaking ons niet bekwaam vinden, dan hebben wij daarin eene gegronde hoop, dat wij de geschikte voorwerpen zijn om deel te hebben aan die belofte, dat de Heere voor ons aangezicht zal gaan en onze kromme wegen recht maken.

Doch *wat* hebben wij te verstaan door kromme wegen, en hoe worden het kromme wegen? — In het algemeen beschouwd, kunnen wij er van zeggen, dat zij tweeledig **alzo** zijn: *a.* sommigen zijn uit haren aard krom en oneffen; en *b.* anderen zijn dat niet door **haren** natuur, maar van **wege** de **bepaling en bestemming des Heeren**, om **alzo** te wezen.

a. De dingen, die uit hunnen aard en natuur niet recht zijn, maar krom en verdraaid, zijn aldus door de zonde; want de zonde heeft krom gemaakt en gebogen, wat oorspronkelijk recht was. **Zoo** zijn verkeerde geardheden, kromme gesteldheden, kromme begeerten, kromme willen, kromme lusten in zich **zelve**n aangeborene kromheden, omdat zij door de zonde uit hunnen oorspronkelijken staat verbogen zijn, en nu niet meer vlak liggen onder **Gods** heiligen wil en Woord; en deze worden door eene levende ziel **gevoeld** kromheden te zijn, door de inplanting en het bezit van **een** heilig **grondbeginsel**, hetwelk zich openbaart en kermt onder hunne kromheden en tegenstrijdigheden.

b. Maar daar openbaren zich ook kromheden in de paden van **Gods** volk, die in haren aard en natuur niet **zoo** zondig in **zich zelve**n zijn, maar door de *hand van God ons krom gemaakt zijn*. Hiertoe **behooren** de verdrukkingen in **lichaam en gemoed**, armoedigheid in de omstandigheden, zware beroovingen in onze werkzaamheden, verliezen van kinderen, in een woord, **eene** menigte verschillende omstandigheden door den Heere gewrocht Of bestuurd, **zoo** dat zij ons „**kromme wegen**” worden.

Maar nu, de Heere heeft **beloofd** „**de kromme wegen** recht te maken.” Nemen wij daarom de belofte in hare volle uitgestrektheid, dan wordt daarin ten stelligste verklaard, dat de Heere

de kromme wegen, waaruit ook **ontstaan, waardoor** ook gekomen, van welke gedaante zij mogen wezen, recht zal maken. Voorzeker **eene** heerlijke ontdekking van Zijne almacht, wijsheid en getrouwheid.

Maar gij vraagt mij : hoe Hij die kromme wegen recht maakt ? — Dat geschiedt in twee wegen, al naar den aard en natuur **derzelve**. Somtijds maakt **Hij** ze recht door *die kromheden weg te nemen* en op andere tijden *door onze gemoederen aan dezelve te onderwerpen en ze goed te keuren*. Misschien hebben wij een krommen weg in **Zijne** voorzienigheid. Hetzij armoedigheid, vervolging, onderdrukking, hetzij familie-beproevingen of tijdelijke **moelijkheden** ; en deze ontspringen uit- en zijn verbonden met omstandigheden, die buiten ons bestuur liggen. Al deze kromme dingen mogen wij met allen ijver hebben zoeken weg te nemen of recht te maken ; maar al ons pogen en onderwinden daartoe heeft ze hetzelfde gelaten, **zoo** niet erger gemaakt dan te voren. Opstand, gemelijkheid of medelijden met zich **zelve**n mogen zich van ter zijden in onze gemoederen opgeworpen hebben, waardoor zij steeds nog krommer en verdraaider geworden zijn dan ooit, totdat wij ons ten laatste genoodzaakt zien onze toevlucht tot den Heere te nemen. Nu, dan is het Zijn tijd om Zich te vertoonen en Zijne eigene belofte **te** vervullen, hetwelk Hij doet door ze **gansche**lijk weg te nemen, ons uit de omstandigheden waardoor ze ons krom werden, te ontheffen, of door een einde aan de omstandigheden zelve te maken. **Alzoo** maakt de Heere somtijds de kromme wegen recht. **Zoo** deed Hij aan Jacob, toen Hij hem bevrijdde van **Labans** tirannie en Ezau's dreigend geweld; en aan David toen Hij Saul uit den weg ruimde. **Zoo** geeft Hij gezondheid voor ziekte, uitredding in gevaren, het wegnemen van **eenen** vijand en het verlossen van onder de macht des onderdrukkers, als zoovele middelen om onze kromme wegen recht te maken.

Maar ook nog op **eene** andere wijze maakt de Heere de kromme wegen recht, en dat geschiedt **door** onzen wil over te buigen, dat wij ons aan denzelven onderwerpen. Wij moeten ons **ganschelij**k niet voorstellen, dat de Heere, als antwoord op ons gebed, al onze tijdelijke verdrukkingen zal wegnemen. Verre van daar ; integendeel zullen wij tot onzen dood veellicht daar meer en meer van **ondervinden**. Maar misschien rijst bij dezen of **geenen** de vraag : „hoe kan hij dan Zijne beloften vervullen, dat Hij de kromme wegen zal rechtmaken, indien Hij zelfs sommige der kromste en verdraaidste laat gelijk te voren ?” — Dat doet Hij door onzen wil aan dezelve te onderwerpen ; **en** dit doet Hij wel eens door de ziel te beweldadigen met een zoet en aangenaam besef Zijner gezegende tegenwoordigheid ; maar ook wel door een verborgen en geheiligd licht te doen

opgaan over het pad dat wij betreden, ons daardoor overtuigende, dat die ruwe en oneffene weg de rechte weg is, die leidt tot **eene** stad der woning. Wanneer het den **Heere** be-**haagt** Zich aldus te openbaren, dan geeft dat onderwerping ; en zoodra wordt ons niet gegeven, ons aan Goda wil te onderwerpen of de opstand, gemelijkheid en het geloof van ons vleeschelijk bedenken zijn overwonnen, en wij voelen **eene** zoete en zalige kalmte in onze ziel. De kromme wegen zijn nu als ineens verbannen, zijnde verslonden in de wille **Gods**. In dezen weg en op zulk eene wijze worden de, uit hunne natuur kromme wegen zijnde, meestendeels recht gemaakt. In de zaken zelve is geen verandering geschied, maar in onze beschouwing van- en onze gewaarwordingen onder dezelve. Het **vleeschelijk** gemoed is krom en blijft steeds verdraaid ; onze verkeerde gesteldheid en aard, onze kromme begeerten en lusten blijven op zich zelve even verdraaid als immer te voren ; maar zij zijn voor **zoo** verre recht gemaakt, dat zij niet **zoo** meer ontsteken en kwellen als te voren, Op evengelijke wijze is het in het **tijdelijke** : de beproeving in de Voorzienigheid **blijft** steeds even krom als te voren ; de personen, waarmede wij' te doen hebben, de omstandigheden, die wij te bestrijden hebben, het kruis dat wij te dragen, de lasten die wij hebben te torschen, — het blijft alles gelijk en onveranderd ; **maar** de **Heere** geeft kracht en bekwaamheid, om de moeite en benauwdheid, door dezelve voortgebracht, te verdragen; en zoolang zij in onderwerping aan Zijnen heiligen wil worden gedragen, drukt hun gewicht niet meer op onze schouders, en hunne kromheid wordt niet meer **zoo** scherp gevoeld. Ziet hoe dit het geval was met deze drie uitstekende heiligen van den ouden dag : Job, David en Paulus. Jobs beproeving, Davids berooving, en Paulus doorn bleven allen, gelijk te voren ; maar toen de' Heere Zich ontdekte, had Job berouw in stof en assche; David stond op van de aarde, wiesch en zalfde zich; en Paulus roemde in zijne zwakheden.

3. Maar de **Heere** beloofde **Cores** meer dan dat; Hij zegt in onzen tekst, dat Hij, in voor zijn aangezicht te gaan, „**de** koperen deuren zou verbreken, en de ijzeren grendelen zou in stukken slaan.” **Cores** verlangde in te nemen en te bezitten de stad Babilon ; maar wanneer hij slechts een blik wierp op haar, en de mogelijkheid hoe haar in te nemen, dan vond hij ze voor hem gesloten met koperen deuren en **ijzeren** grendelen, Dit sloot allen voortgang ten eenenmale buiten, hij kon het ontwerp zijner begeerte niet volvoeren. Die sluitboomen stonden hem gedurig voor de aandacht als te sterk en te vermo-gend voor al zijne krijgswapenen; en tenzij ze daarom verbroken en in stukken geslagen werden, kon hij de stad niet veroveren en innemen.

En nu, **zouden wij** in onze eigene persoonlijke ondervinding niet iets kunnen vinden, dat met de gewaarwording van **Cores** overeenstemt? Als daar **is** een verlangen der ziel naar de verkrijging van een zeker voorwerp, laat ons zeggen, naar eene verwerving der eeuwige zaligheid, of een gewinnen van Christus ; en eene zalige bevinding **van** geopenbaarde vergeving en vrede, of eene inwendige persoonlijke genieting van de zoete en liefelijke ontdekking van de gunst en de liefde **Gods**. Gesteld eens, dat dit het voorwerp is waar de ziele het meest op gezet heeft, dewijl de Heere Zelf deze begeerten naar **de** zelve in het binnenste ontstak, Maar wanneer **wij**, in de navolging van dit voorwerp, al voorwaarts dringen om dat te verwerven, wat ontmoeten wij dan al niet in den weg? ! — Koperen deuren, en ijzeren grendelen ! En deze onoverkomelijke beletselen staan **zoo** in **den weg**, dat zij hem geheel blokkeeren en allen toegang tot de genieting van de begeerde zegening verhinderen. Dan is het door de **wegneming** of opruiming dezer hindernissen, dat de Heere Zijne **belofte vervult**: „de **koperen** deuren zal ik verbreken, en de ijzeren grendelen zal ik aan stukken slaan.” Beschouwt zelfs maar eens onze gebeden. Zijn de Hemelen daar boven ons somtijds niet van koper, **zoo** dat gelijk Jeremia klaagt, „**er** geen gebed door kan ?” Neen is somtijds ons hart zelf niet **eenen** koperen deur gelijk, **zoo** hard, **zoo** wederspanning, **zoo** onbuigzaam? **Alzoo** zijn de gerechtigheid, majesteit en heiligheid **Gods**, wanneer wij deze **vreeselijke** volmaaktheden des levenden **Jehova's** met een onder de schuld der zonde bevend oog beschouwen, als **zoo** vele koperen deuren voor de ziel, **Evenzoo** de onderscheidene vijanden, die de ziel omringen ; de hindernissen en beletselen, die van buiten en van binnen in de weg staan; de tegenstand van zonde, satan, eigen vleesch en wereld, tegen alles wat goed en Goddelijk is -ja, kunnen wij die allen niet aanmerken als **zoo** vele „**koperen** deuren,” die den gewenschten toegang in de stad belemmeren en **keeren** ?

Maar daarenboven zijn er ook nog „**ijzeren** grendelen !” Deze versterken de koperen deuren en beletten haar open te breken of neder te slaan: het sterker en harder metaal geeft vastheid en stevigheid aan het zwakkere. Een ongeloovig hart; het verborgen wantrouwen van het bedenken des vleesches; schuld op de consciëntie, veroorzaakt door een besef en gevoel van onze snoode en ontelbare afkeeringen en omdolingen van den Heere ; twijfelingen en **vreezen** menigwerf ontspringende uit ons eigen gebrek aan bestaanbaarheid en overgegevenheid aan den Heere; bevattingen alsof wij ganschelijk in alles misleid waren, door dat wij **zoo** weinig merk- en kenteekeningen van genade en **zoo** veel verzuim en nalatigheid in waakzaamheid

en gebed in ons bevinden, dat alles, kunnen wij ijzeren grendelen **heeten**, die de koperen deuren kracht bij zetten en versterken.

Maar nu, kunt gij de koperen deuren verbreken, en die ijzeren grendelen aan stukken slaan? — Dat is hier de vraag. Of kon **Cores dat** doen in het natuurlijke? — Ongetwijfeld bezat hij een groot en dapper heirleger krijgsknechten van de uitnemendste heldhaftigheid, die de meest mogelijke ervarenheid hadden in het gebruik hunner wapenen; maar voor hen stonden koperen deuren en ijzeren grendelen. Hij mocht ze beschouwen in hunne grootte en wijdte maar daardoor werden ze niet uit den weg -geruimd. Hij mocht wenschen en begeeren, dat ze verbroken en in stukken geslagen werden ; maar wenschen en **begeeren** zou weinig **vordering** geven om ze weg te nemen. Zij bleven daar steeds gelijk te voren voor zijn aangezicht, ondoordringbaar, onoverkomelijk. **Alzoo** ook met de gewaarwordingen en ondervinding van een kind van God. Daar, daar recht in zijnen weg, staan die onoverkomelijke hinderpalen. Hij kan even **weinig** zijne hardheid des harten, zijne duisterheid des gemoeds, **zijn** -ongeloof en wantrouwen verbreken, als **Cores** de koperen deuren en **ijzeren** grendelen van het aloude Babylon **kon** uit den weg ruimen. **Het** is hem even onmogelijk, om de werkingen van een boos, arglistig en Goddeloos hart ten onder te brengen, als de koning van Perzië, door de uittrekking van **zijn** zwaard, in een slag de ijzeren grendelen, die de koperen **deuren** versterkten, **kon aan** stukken slaan. Bij zulk een diep gevoelde **behoefte** staat hier nu de gepastheid en **gelukzaligheid** der belofte: „**De koperen deuren zal Ik verbreken, en de ijzeren grendelen Ik in stukken slaan.**” Geestelijkerwijs genomen, willen de woorden als van zelve **beteekenen**, de **wegneming** van alle hindernissen, die den weg sluiten. Laat ons zien hoe zij worden weggenomen, dat is: **door Gods** besturende opperheerschappij worden geregeld, om niet meer beletselen te wezen. Ziet maar eens op de **gerechtigheid** en **heiligheid** van God, die **als** reine en onkreukbare volmaaktheden der ziel den ingang **in** den Hemel en heerlijkheid, tegenstaan. Maar hoe ! worden **dan** deze deugden **Gods** weggenomen ? Kan God een eenige Zijner eeuwige en heerlijke volmaaktheden verloochenen ? Kunnen zij dan, als het ware, vernietigd worden en ophouden te bestaan? — Neen, neen ! dat is **van** zelf onmogelijk ; maar met betrekking tot de erfgenamen der zaligheid **kunnen** zij **zoo** voor hen veranderen, dat ze niet meer zijn koperen deuren en ijzeren grendelen, om hen buiten den hemel te sluiten, Toen Jezus, door Zijn lijden en sterven, door Zijne verdienstelijke gehoorzaamheid en Goddelijke offerande, **Gods** gerechtigheid genoeg deed, de wet verheerlijkte en vervulde, opende Hij zijn volk een

ingang in de stad **Gods**. Zoo spreekt de Apostel daar van, als dat „**Hij** uifwischte het handschrift, dat tegen ons was, in inzittingen bestaande, dat zelve uit het midden nemende en aan hef kruis nagelende.” In dien zin **zoude** men kunnen zeggen, dat de wet, die de uitdrukking is van **Gods** gerechtigheid en heiligheid, verbroken werd als een koperen deur, en aan stukken **geslagen** als een ijzeren grendel ; met andere woorden : **zij** is niet meer hinderlijk, als een sluitboom in den weg, tot de zaligheid der ziel.

Doch zien wij op de koperen deuren en ijzeren grendelen als afschadu wende **andere** beletselen, dan zullen wij ze niet in den weg vinden, maar reeds dadelijk verbroken en aan stukken geslagen. **Zoo zijn** onkunde, ongeloof, wantrouwen, hardheid des harten, duisternis des **gemoeds**, schuld der **conscientie**, met alle andere koperen **deuren** in eens verbroken, toen de **HEERE** het **harte** verbrak door de zoete toepassing van Liefde en Bloed. A lzo ook de onderscheidene verzoeking en benauwingen van binnen en van buiten, die de ziel schijnen **tegen** te staan, verdwijnen op eenmaal, wanneer God ze met, Zijnen vinger aanroert, en ook is er **geene**, die hoe sterk, hoe diep of hoog, niet aan **stukken** valt voor het Woord **van** Zijnen mond.

II.

Maar toen **Cores**, door het verbreken der koperen deuren, en het in stukken slaan der **ijzeren** grendelen, toegang kreeg tot de stad Babylon, wat vond hij daar? — Tallooze schatten. Daar van kwam hij op eens in het volle bezit als des **Heeren** eigen **vrije gift**, **want** de belofte luidt : „*Ik zal u geven de schatten, die in de duisternis zijn, en de verborgene rijkdommen.*” **Cores** kreeg geen deel aan de schatten der duisternis, noch sloeg hij zijn hand aan de verborgene rijkdommen, die in het paleis des **konings** van Babylon **weggelegd** waren, voor dat hij de stad was ingegaan door de koperen **deuren**. Zoo ook in het geestelijke. Daar in de verte vertoont zich aan uwe **oogen** de stad van zaligheid, — de stad, die de Heere met alle **geestelijke zegeningen** voorzien en versierd heeft. Ziet, hoe derzelver torens aan den horizon blauwen, en hoe de **zon** hare tempels in paleizen verguldt! maar bemerk uw oog ook niet, dat die zelfde zon schittert op de koperen deuren, **die** gesloten zijn met ijzeren grendelen, **en** die **allen** toegang beletten ? Nochtans, de Heere gaat voor hen henen, verbrekende deze en in stukken slaande **gene**, en geeft der ziel eene gezegende toegang tot de stad.

Doch wat ontdekt Hij daar dan den **geloovigen**, en waarvan geeft Hij hem de bezitting ? — 1. „*De schatten die in de duisternis zijn !*” Maar wat dunkt u, vindt gij dit niet een vreemde

uitdrukking ? — „**Schatten**, die in de duisternis zijn !” Zou er dan duisternis kunnen zijn in de stad van Zaligheid waarvan **Jehova** het Lam het eeuwig **licht is**? — De uitdrukking geeft niet te verstaan, dat de schatten zelve duisternis, maar **dat zij** in de duisternis waren, tot dat zij aan het licht gebracht werden. De schatten van Belsazar waren *in* de **duisternis**, voor dat zij aan het licht gebracht en **Cores** gegeven werden. **Zoo** is het in een geestelijken zin. Zijn er **geene** schatten in den Heere Jezus ? — O ! welke schatten van genade in Zijnen **heerlij** ken Persoon ! Welke schatten van vergeving in **Zijn** dierbaar bloed ! Welke schatten van gerechtigheid in Zijne volmaakte gehoorzaamheid ! Welke schatten van zaligheid in alles, dat Hij is en heeft als de Groote Hoogepriester over het huis **Gods** ! Nochtans, al deze schatten zijn „**schatten** die in de duisternis zijn” voor **zoo** ver zij verborgen zijn voor onze **oogen** en harten, tot dat **wij** door zijne bijzondere kracht in de stad van zaligheid gebracht zijn. Dan **zijn** deze schatten niet slechts aan het licht gebracht, geopenbaard en bekend gemaakt, maar ook is de ziel op eens in het volle bezit daarvan. Zij worden niet slechts gezien, maar door eene bijzondere daad van **gifte** uit het hof des Hemels hem overgemaakt, als die door bef geloof in den Heere Jezus Hem aanneemt in zijn harte. Niemand heeft zelfs de minste bevatting van de schatten der genade, die er zijn in den Heere Jezus Christus, tot dat hij gebracht is uit de duisternis tot **Gods** wonderbaar licht, en Hem kent en de kracht Zijner opstanding door de zoete open, **baringen** Zijner tegenwoordigheid en liefde.

Maar niet slechts wordt door het woord „**schatten**” te verstaan gegeven, dat er iets opgeleid en verborgen is voor het gemeen gezicht ; maar (als in het meervoudig getal voorkomende) het drukt uit een oneindig, onberekenbaar bedrag, — een bedrag, hetwelk nooit zal uitgegeven worden, maar genoegzaam, en wederom en altijd genoegzaam zal zijn, voor alle behoeften, en voor alle geloovige komers, **wanneer** wij door het geloof een gezicht krijgen van den Persoon en het werk van den Heere Jezus, en de overvloeiende volheid zijner genade ons onder **de oogen** komt, en hoe zij veel meer overvloedig wordt over al het meerder worden der zonden, dan moge het terecht onze gemoederen met eene heilige verwondering en aanbidding vervullen. Wanneer wij een straaltje van de krachten en de uitwerkselen van Zijn verzoenend bloed mogen ontvangen, — dat dierbaar bloed, „**hetwelk** reinigt van alle zonden” en die Goddelijke gerechtigheid welke is „**tot** allen, en over allen, die gelooven,” — welke schatten van barmhartigheid, vrede en vergeving zien wij dan daarin opgelegd ! Dit met het oog des geloofs te beschouwen, en in derzelve schoonheid, **bemin-**

lijkheid en gelukzaligheid in te gaan, is **inderdaad met al de heiligen te begrijpen, de lengte, de breedte, en de diepte, en de hoogte**, en iets te kennen van de liefde van Christus, die **de kennis te boven gaat**. De zon zal ophouden haar licht te **geven, en de aarde om haar gewas voort te brengen; maar deze schatten zullen** steeds **onuitledigbaar** zijn: want zij zijn in zich **zelven** oneindig en onuitputtelijk,

2. Maar de Heerë belooft daarbenevens **Cores** te zullen geven : „*de verborgene rijkdommen;*>’ dat is letterlijk verstaan, de rijkdommen der **stad**, die in hare verborgene plaatsen weggelegd waren. En heeft dit niet eene even geestelijke en proefondervindelijke meening als het overige van den tekst, waarmee het in een nauw verband staat? — O ja! Menigvuldig toch zijn „**de verborgene rijkdommen,**” waarmee de God aller genade **Zijn** geloovig geslacht verrijkt. Neem maar eens het **Woord van God**, Welke verborgene rijkdommen zijn in **deszelfs** geheime diepten weggelegd, Hoe veel waardiger is elke belofte, dan duizend werelden! En hadden wij slechts **oogen** om te zien, hoe zou het ons duidelijk worden, dat ieder gedeelte van **Gods** ingegevene waarheid ten boorde toe gevuld is met de rijkste ontdekkingen van de wijsheid en **goedertierenheid Gods**. Maar deze rijkdommen zijn verborgen voor het aangezicht. Zij liggen verzegeld voor het oog der gieren in de verborgene diepte van de geopenbaarde waarheid. Maar wanneer het den Heere behaagt, dezelve tot de **oogen** en het hart van **eenen** Zijner geloovige kinderen te brengen, dan doet zij hem ook betuigen : „**O!** ik kon het nooit gelooven, dat er’ zulk eene volheid en **diepte** in **Gods** Woord verborgen lag, of zulk eene zoetheid en dierbaarheid in de beloften ; **maar** -ook, **zoo lang het mijner oogen** bedekt en onzichtbaar was, kon ik het **niet** begrijpen, dat er zulk eene schoonheid en beminnelijkheid was in Jezus, zulk eene liefde in Zijn hart, zulk eene kracht en waarde in Zijn verzoenend bloed, noch zulk eene blijdschap en vrede in **het** gelooven. Ik zou het nooit geloofd hebben,-dat er in **Gods** Woord zulk **eene** kracht was om te wonden en te genezen, om neder te werpen en op te beffen. O! hoe worden niet alleen alle bevattingen, maar zelfs de voorkomingen des harten door het Woord der waarheid, in de hand des **Geestes**, **overtroffen**. **O !** hoe verre gaan deze verborgene rijkdommen alle aardsche schatten te boven, en overtreffen in waarde duizenden en millioenen van goud en zilver! Maar het is alleen dan, wanneer deze verborgene rijkdommen der ziel geopend **zijn**, zoodat **wij** zien, **gevoelen** en weten, wat de Heere Jezus Christus is voor hen, die in Hem gelooven en zijnen naam beminnen. Eet is deze verlichting en ontdekking, die het Woord van God wezenlijkheid, geest en leven doet zijn voor de ziel. De kracht

en gelukzaligheid dezer dingen te gevoelen, is een gedeelte van die „verborgenheid des **Heeren**, welke is met **degenen** die Hem **vreezen**;" en door het ingaan in deze verborgenheden, het tasten en handelen dezer schatten, en het bezit verwerven van deze rijkdommen, komen wij proefondervindelijk te verwezenlijken, welk eene gezegende kracht er ligt in een Goddelijken **hartgrondigen** en geloovigen Godsdienst. Wij kunnen de waarheden duidelijk genoeg in **Gods** Woord zien, maar als dat het alles is, wat **wij van haar** weten, dan is het gelijk een zien van geld dat niet het onze is, maar dat voor de armoedigheid van anderen is opgelegd. **Het** groote punt waar het **op** aankomt, is niet slechts de rijkdommen te zien, maar in het bezit **derzelve** gesteld te worden. Een Godsdienst zonder kracht, zonder geur, zonder eene gevoelde gelukzaligheid in de waarheid **Gods**, door de toepassing des Heiligen **Geestes**, is nutteloos en van **geene** waarde, beide voor den tijd en de eeuwigheid. Gelijk de som van **eenen** schooljongen : het staat alles op papier — een zeker bedrag in nummers zonder het bezit van een enkelen penning.

Maar let eens **op** het verband dat er tusschen de beloften, en „**de** kromme wegen, koperen deuren en ijzeren grendels," en het voor henengaan van den Heere om ze weg te nemen. Zonder dit voorafgaand werk zouden wij tot onzen dood onkundig blijven van „**de** schatten die in de duisternis zijn;" onze **oogen** zouden nimmer zien, noch onze handen tasten „de verborgene rijkdommen." Daar zijn, vergelijkenderwijs gesproken, maar weinigen, die iets kennen van de zoetheid en wezenlijkheid van een door God onderwezen Godsdienst; van de kracht der genade aan de ziel, of van de schatten en rijkdommen, die er weggelegd zijn in de volheid van den **Zone Gods**. Zelfs de meesten dergenen, die de waarheid belijden, vergenoegen zich met den naam van te leven, met eene rechtzinnige geloofsbelijdenis, met een goed klinkend praat-christendom, en toelating tot het lidmaatschap der kerk, zonder te weten of iets **begeeren** te weten van de gezegende kracht en het wezen der gemeenschap met God, van eene ontdekking van den Heere Jezus, van de openbaring Zijner liefde en genade aan de ziel, en de verzegeling des gezegenden **Geestes** aan het hart.

III.

En nu het gevolg of de uitwerkselen van het aan het licht brengen dezer schatten der duisternis ? — Het is : *eene geestelijke bevinding en kennis van God*, en dat Hij de God is van Zijn volk : „*Opdat gij moog t weten, dat Ik de HEERE ben, Die u bij uwen naam roep, de God van Israël.*" Merkt eens op de bijzonderheid der uitdrukking : „*Ik de Heere, Die u bij uwen naam roep!*" Wat een ondeelbaarheid drukt het op den persoon, die aldus wordt aangesproken ! Hoe maakt het den

Godsdienst als een **persoonlijke** zaak ! Wanneer God iemand bij name uitzondert, dan geeft' dat te kennen, dat Hij wat bijzonders met hem te doen heeft, en dat Hij hem persoonlijk en als op **zich zelven staande** kent. Trouwens, dit gaat in het **natuurlijke ook goed door**. Hoevelen immers zijn hier tegenwoordig, die ik, hoewel voor mijn aangezicht ziende, niet ken **bij** naam. Wanneer ik u daarom op de straat ontmoette, **zoo** zou ik u niet bij den naam kunnen aanspreken. Evenwel zijn er, wiens namen mij bekend zijn. **Ulieden** zou ik derhalve bij uwen naam aanspreken, dewijl ik meer of minder persoonlijk kennis aan u heb. **Zoo** ook in de genade. De **Heere** kan gezegd worden : „**Zijn** volk bij name te roepen,” als Hij hen door een bijzonder werk der genade **aan** hunne harten, uit de wereld roept tot de kennis van Hem **Zelven**. Niet, dat Hij inderdaad met eene hoorbare stem spreekt, maar de uitwerking is **zoo** onderscheiden, als of Hij **zeide** : „**Johannes** of Maria, Ik heb u **noedig** !” Wij hebben niet te verwachten, dat wij zullen zien het licht, of zullen **hooren** de overluide stem waarmede Saulus van Tarsen werd beschenen en geroepen ; maar wij moeten **eeni**germate dezelfde kracht ondervinden, en iets van dezelfde Goddelijke invloeden gewaar worden. Wanneer God een mensch aldus roept, dan zal, ja dan moet **hij** komen, want de Heere voegt daaraan **eene** kracht toe, die Hij niet kan noch wil **wederstaan**, althans niet met opzet. Het is voorwaar onoverwinnelijke genade, ja onwederstaanbare genade ! En nu de handelwijze ? ! God roept den zondaar bij zijnen naam ; en schoon Hij ons niet mondeling roept gelijk de **Heere** Jezus Christus Zijne discipelen riep, wanneer Hij **zeide** : „**Volg** mij !” — de uitwerking echter is dezelfde.

En wat is de vrucht en het voortbrengsel dier bijzondere, ondeelbare en persoonlijke roeping ? — **Kennis** ! Doch welke kennis ? — Eene geestelijke, hartelijke en bevindelijke kennis. — En waarvan ? — „**Dat** de Heere, Die hen bij naam roept, de **God Israëls is**.” **Zoo leeren** zij dus twee dingen: **vooreerst**, dat de **HEERE** hen geroepen heeft bij hunnen naam, met andere woorden : dat **het** een waarachtig werk der **genade** aan hunne zielen is. Zij hebben hunne **twijfelingen** en **vreezen** des aangaande gehad ; **zij zijn** beproefd geworden betrekkelijk den aanvang, den voortgang en het einde deszelven ; **zij** zijn geëoefend geworden met ongeloof en wantrouwen, en menigerlei angstvallige mismoedigheden ; maar door de verborgene kracht **Gods**, die in hunne ziel is uitgestort, gevoelen zij hun hard harte verteederd, hun ongeloof weggenomen, hun wantrouwen in stukken gelagen, en de schatten, die in de duisternis zijn, aan het licht gebracht, waardoor zij gevoeliglijk verrijkt en in het bezit gesteld zijn van de liefde' **Gods**. Nu zien **zij** ook, dat

God hen waarlijk bij **name** riep ; dat het een waar, echt werk is ; en bij een terugzien op den weg, die achter hen is, worden zij met eigen **oogen** gewaar, dat de Heere in alles „voor hun aangezicht gegaan is, en de kromme wegen recht gemaakt heeft.” Daarin hebben **zij** dan ook de getuigenis, dat **Hij** Die hen bij hunnen naam **riep, zoo** deed, omdat Hij eerst hunne namen geschreven had in het boek des levens. Dit aan het hart verzegeld te hebben, is een druppel des Hemels in de ziel te bezitten. Maar de voornaamste en tweede zaak, waar aan Hij hen kennis geeft, is : „**dat Hij de God Israëls is.**” Veel ligt er in deze uitdrukking opgesloten ; maar het voornaamste punt daarvan is, dat Hij Zich daarvoor verklaart te zijn Verbonds-God ; en dat al de beloften, die Hij aan Israël gedaan heeft, krachtiglijk de hunne zijn. Als „de God van Israël” openbaart Hij Zijne barmhartigheid en genade; als „**de God van Israël**” zal Hij nooit de voorwerpen Zijner uitverkiezende liefde begeven noch verlaten ; als „de God van Israël” vervult Hij al Zijne beloften, verslaat Hij **elken** vijand, vertoont Hij Zich in iedere moeielijkheid, vergeeft Hij mildelijk alle zonden, heelt Hij goedgunstiglijk alle afwijkingen, en zal Hij bij de uitkomst, hen in de eeuwige gelukzaligheid doen aanlanden.

Hoe veel licht verspreidt de geheele tekst op den weg **Gods** in het zaligen van zondaars, en het werk Zijner genadeaan de ziel. Hier zien **wij** ons voor **oogen** gesteld een Godsdienst, die gegrondvest **zijnde** op de **beloften en** zekere getuigenissen **Gods**, van geen wankelen weet. In dezen Godsdienst is eene Goddelijke wezenlijkheid, gelijk zij van den Hemel nederdaalt in de ziel. Het is niet enkel eene verandering van inzicht in de leer, of verandering van levenswandel ; het is niet een aannemen van een zeker stelsel van leerstukken, het **hooren** van een zeker **leeraar**, of het komen in eene kerk, **en** wat dies meer **zij**. Het is iets zeer verschillende daarvan, ja **zoo** verre overtreffende als de Hemel is boven de aarde, of **de** eeuwigheid verschilt van den tijd.

Maar gij zegt misschien: „**Moeten** dan alle menschen, die zalig **zullen** worden, door deze bevinding gaan 3” — Dat ik **u**, ter beantwoording, eene wedervraag doe: „**Meent** gij, dat **Cores** op eene andere wijze, of langs een anderen weg in de stad kon komen? Hij kan noch over, noch door, noch onder de muren door in de stad komen. De **eenige** doorgang, die er was, moest zijn door de koperen deuren met ijzeren grendelen ; en al **zijn** pogingen om ze te verbreken of in stukken te slaan baatten niets. God moest het werk voor hem doen, of het zou niet gedaan worden. **Zoo** moet het **krachtiglijk** voor ons en in ons werken; en, gelijk het ging met **Cores**, juist onze **moeielijkheden**, doen

ons onzen nood gevoelen en Zijne genade en kracht waardeeren en hoogschatten, Indien wij daarom **geene** beproevingen, moeilijkheden, of verwarringen hebben; dan voorzeker, zijn wij God niet noodig ; wij kunnen het dan wel buiten Hem doen, Als ik mijn eigen hart kan verteederen, dan heb ik zekerlijk niet noodig, dat God het voor mij **vermurft**. Indien ik in den **Heere** Jezus Christus kan gelooven wanneer het mij lust, dan heb ik **voorwaar** niet noodig, dat God mij het geloof geve, Wanneer een rijke geld noodig heeft, gaat hij slechts naar de bank, en neemt **zoo** veel hij behoeft. Hij heeft niemand te vragen om geld, **zoo** ook: indien het geloof in mijne ziel door mij **zelven** kon worden ontstoken, dan had ik niet als een bedelaar of een bedeed wordende tot God te gaan, en Hem aan te roepen om mij geloof te geven. Als ik honderden in de wisselbank had, dan had ik slechts te gaan en **zoo** veel te nemen, als mij goed vond. En **zoo** kon ik al vergelijkend voortgaan, en **elken** tak van Godsdienst des vrijen wils logenstraffen. Wanneer mijn weg in de Voorzienigheid een kromme weg is, en ik door eenige oefening en inspanning mijner eigene vermogens, dien genoegzaam kan recht maken, wat zou mij dan bewegen, dat van den Heere te vragen? Of als ik door mijne eigene oefeningen ten hemel kon opklimmen, waarom had ik dan noodig, dat de Heere mij helpe? Maar aan den anderen kant ; indien ik voor mij en achter mij niets anders zie dan kromme wegen, en evenwel buiten **derzelver** rechtmaking **schier** niet kan leven, en dat werk toch verre boven mijne kracht is ; wel dan heb ik waarlijk boodschap aan den troon der genade. Ik heb in wezen en waarlijk iets voor God te doen: en wanneer het Hem belieft, dat als een antwoord op mijn gebed te doen, dan kan ik Zijnen heiligen naam danken en prijzen. Dit geeft **Gode** lof en heerlijkheid ; verhoogt Hem en vernedert mij. **Zoo** is het met iedere moeilijkheid, beproeving en verwarring. Indien ik dezelve niet heb of ken, of ik kan ze in- en door mij **zelven** overwinnen, dan moge ik **Gode** als plichtpleging vragen om zich te ontdekken, maar in het wezen der zaak kan ik zeer goed buiten Hem handelen en zelf regeeren.

Het is ons misschien ook niet duister, waarom **Gods** volk **zoo** vele koperen deuren en ijzeren grendelen heeft, **zoo** menigwerf met vele beproevingen en onderscheidene verzoeken te kampen heeft. Dit geschiedt vooral ook, om hen eene persoonlijke kennismaking te geven met God, den **grooten** God van **Hemel** en aarde, den **verbonds-Gods** van Israël, om de Godsdienst eene wezenlijkheid te doen worden. Het staat bij mij vast, dat eene Godsdienst, die **geene** beproevingen of **oefeningen**, **geene** verzoeken of verwarringen heeft, slechts spotternij en valsch is. Denkt gij er anders over; — kom zeg mij,

welke waarde heeft zij ? Is zij dan vertroostende voor den mensch? — **Maar hoe kan dat, daar hij dat niet behoeft!** Brengt zij **menschen** uit de wereld? — niet een **eenige**. Een **mensch** met de Godsdienst van den eersten Adam, is met de wereld als de hand met de handschoen. **Zij** brengt **geene** zonden ten onder; ja ook de minste niet. zelfs gevoelt hij daar nimmer behoeften aan want zijne zonden verontrusten hem niet, het zijn zijne boezemvrienden, en waartoe zou hij zich daarvan afmaken? Brengt zij dan vergeving aan? — Maar waartoe zou dat wezen, **zoo** er **geene** lasten zijn weg **te** nemen, **geene** schuldige **consciëntie** te reinigen? Voert **zij** den Hemel in **zijne** ziel? — **0!** **hij** is al te goed voldaan met de aarde, dan dat dit noodig zou wezen. Neemt gij derhalve de beproevingen, oefeningen en verwarringen weg waarmede de ware Godsdienst **zoo gemengd**, en **zoo** uitgebreid mede te doen heeft, dan neemt gij, als van zelve weg, waarin de ware Godsdienst zichtbaar in wordt, ja **eeniger**-wijs in bestaat. **Gij** hebt toch wel eens **eene** klimop over eene muur zien groeien? En hoewel hij daaruit groeit, **zoo** is noch de muur de klimop, noch de klimop de muur. Maar neemt gij **de** muur weg, dan zal de klimop mede vallen. **Alzoo** zijn de beproevingen en verzoekingingen, lasten en droefheden, niet de Godsdienst, gelijk de muur niet is de klimop maar nochtans. groeit de Godsdienst als uit- en op deze dingen, **en** doorvlecht zich in hare **tusschenruimten**, gelijk de klimop zich dringt door de kloven en spleten van den muur. Neemt gij daarom de beproevingen en verzoekingingen weg, waarmede de Godsdienst **doorvlochten** is, **en zij** beiden zullen te zamen vallen. Dat ik mij beroepe op de bevinding dergenen, die hier **tegenwoordig zijn**, en leven in hunne zielen hebben, Het is heden dinsdag. Nu dat ik u vrage, welk een **dag** het voor u geweest is? — „**Wel,**” zegt **gij**, „ik ben meestentijds in mijne bezigheden geweest, ik had veel te doen in mijne roeping, en mijn gemoed heeft zich den **geheel**-**len** dag **daarmede** bezig gehouden.” Maar dan, wat Godsdienst hadt **gij** al dien tijd onder uwe bezigheden, in uwe ziel. Gij antwoordt : „**Och!** om de waarheid te zeggen : niet met al. En wie zou zulks, indien hij te doen had wat **mij** beidde ?” Maar een ander zou **mogelijk** zeggen : „**zal** Ik oprecht voor u **zijn**, dan moet ik betuigen : **Ik** had een zeer beproevende dag, en heb schier **den ganschen** dag zuchtend en kermende geweest.” **Wie** van deze twee personen dunkt u, zou behoefte hebben, dat de **prediking** ter dezer ure aan zijne ziel gezegend werd ? Wie hunner heeft **de** zoete toepassing **eener** belofte of eene ontdekking **van Gods liefde** noodig ? Behoef ik nog te zeggen, wie van deze twee de **beste** hoorder is ? Ik zou het een **hoo**-**nen** van uw gemeen gevoelen rekenen ! Indien wij **eenig** inzicht in ons **zelve**n hebben, en den toestand ‘oneer harten gevoelen,

dan weten wij, dat, zoo wij niet op de eene of andere wijze in onze gemoederen beproefd zijn, de belofte in ons **geene plaats vindt**, want er is in ons **geene** gepastheid voor de belofte noch in de belofte voor ons. Daar is, om **zoo** te zeggen, **geene** deur voor den **Heere** Jezus om tot **ons** in te komen en Zich **aan ons** te openbaren. Maar indien ik onderscheidene beproevingen en **moeielijke** verdrukkingen had, zie ik in en voor mij kromme wegen, en alles schijnbaar tegen mij, dan maakt mij dat, onder den zegen des **Heeren**, **begeering** naar Zijne **tus-schenkomst**, opdat Hij **Zijne** kracht, tegenwoordigheid en **genade** aan mij mocht openbaren. Mij dunkt, dat deze zaak **zoo** duidelijk is, dat een ieder het zou kunnen zien. Althans, elke bladzijde in **Gods** Woord bevestigt het.

Is dit **zoo**, dan moge de wedergeborene ziel wel uitroepen : „**Geef** mij maar beproevingen, en **Gods** barmhartigheid in dezelve. Geef mij mijne lasten, en **Gods** ondersteuning onder hen. Geef mij mijne verdrukkingen, en **Gods** vertroosting met dezelve. Geef mij mijne verzoeken, en **Gods** genade om mij uit dezelve te verlossen ; want ik weet, wanneer ik aan mij **zelven** ben overgelaten, zonder beproeving of zegen, **dan** ben ik een arm, vleeschelijk, wereldsch schepsel, en op zulke tijden, alhoewel ik de waarheid **belijde**, is het slechts bij name !” Zegen God dan voor al uwe beproevingen en verzoeken. Jacobus zegt er van : „**Acht** het voor **groot**e vreugde ! mijne broeders! **wanneer** **gij** in vele verzoeken valt ;” en gezegend zij God voor **elken** last en voor iedere oefening; maar bovenal, gezegend zij God voor Zijne genade waardoor Hij de ziel daarin ondersteunt, daar onder vertroost, en ten laatsten haar uit alle **beproevingen** voert, haar eindelijk brengende tot **die** gelukzalige plaats, waar alle tranen van de **oogen** zullen worden afgewischt.

AMEN.

LIJDEN, EN DE WELDADEN DAAR UIT VOORT VLOEIENDE.

LEERREDE **OVER** 1 PETR. 5 : 10 : „**DE** GOD NU ALLER GENADE, **DIE** ONS GEROEPEN HEEFT TOT **ZIJNE** EEUWIGE HEERLIJKHEID IN **CHRISTUS JEZUS**, NADAT WIJ EEN WEINIG [TIJDS] ZULLEN GELEDEN HEBBEN : DEZELVE VOLMAKE, BEVESTIGE [EN] FONDERE ULIEDEN.”

Toen Petrus met zijnen lijdenden Heere in den hof **Gethsémané** was, was hij niet **bekwaam** om **eenen** brief te schrijven aan de kerk van God. De hand, die het zwaard uit zijnen schede trok om **Malchus** het **rechter** oor af te houwen, was niet de hand om de pen van **eenen** door den Geest gedrevenen Apostel te besturen. Gelijk vele goede menechen in de dagen der eerste liefde, **zoo** betoonde ook Petrus toen meer ijver dan kennis, meer vleeschelijke vurigheid dan diepe onderwijzingen des **Geestes** en rijke bevinding van de liefde **Gods** te hebben. Had hij toen geschreven, hij zou waarschijnlijk zijne pen gebruikt hebben gelijk zijn zwaard ; en in het nedervellen der vijanden van **Zion** kon hij misschien onwetende **eenige** van **hare** vrienden hebben **nedergelegd**. Maar nadat hij gegaan was door vurige ovens van verdrukking, ontdaan was van den droesem en het schuim van zich **zelve**, en door de genode **Gods** verteederd en vermurfd was, toen **was** hij, door **de inblazing** des gezegenden **Geestes** en de aanroering van zijne pen met Zijne heiligende genade, **bekwaam**, om dezen brief te schrijven **zoo** vol kracht en zaligheid, en **zoo** overladen met de rijke bevinding der Goddelijke waarheid. Ik weet niet of gij, bij het voorlezen van het eerste hoofdstuk van dezen zijnen eersten Brief, de zelfde opmerking hadt gelijk als ik. Velen toch zijn van oordeel, dat het lezen van **Gods** woord een zeer onbelangrijk gedeelte van den dienst van God is ; en evenwel reken ik het verzuim daarvan, gelijk het in sommige kerken geschiedt, ten **grooten** nadeele van het volk. Maar bij het lezen van **Gods Woord** dezen morgen, trof mij de rijkdom en de diepte der Goddelijke waarheid waarmede dit -gedeelte van **Gods** Woord mij toescheen ten boorde toe vol te **zijn**.

Wij zien **het** aan Petrus dus, hoe hij door **den** oven der verdrukking en verzoeking verteederd, vermurfd en gevormd was ; en hoe hij, nadat genade deze gezegende uitwerkselen in zijne ziel gewrocht, onder de ingeving des Heiligen **Geestes**

kon nederzitten, en dezen brief schrijven tot opbouwning en stichting van de kerk van God door alle tijden.

De voorname hoofdzaak der woorden, die ik u tot tekst heb voorgelezen, en waar over ik met **Gods** zegen ter dezer ure zal trachten een weinig te spreken, is *lijden, en de weldaden, die daaruit voortvloeien*. Doch, om ons onderwerp meer duidelijk te maken voor uw gemoed, en het des te krachtiger op uwe consciëntie te binden, **zoo** zullen wij onzen tekst in vier voorname hoofddeelen splitsen. Ik zal trachten te spreken :

I. Over de **volheid en vrijheid der genade**.

II. **De heilige en hemelsche roeping der kinderen Gods**.

III. **De noodzakelijkheid en natuur des lijdens**.

IV. **De gezegende weldaden en Goddelijke vruchten**, die daar uit ontspringen.-

Gij zult deze keten in onzen tekst vinden uitgeschetst ; en het **zal** mijne bezigheid zijn, onder de **bekwaammakende genade** des **Heeren**, deze waarheden voor u open te leggen, met het oog op- en de verwachting van den **Heere**, dat Hij Zijn eigen Woord met kracht uwer consciëntie toepasse.

I.

„**De God aller genade.**” Hoe zoet is dat woord **genade** voor iedere door God onderwezene ziel ! Maar er is, voor mijn gemoed, iets bijzonder aangenaams en schoons in de **uitdrukking**, die de Apostel hier bezigt : „**De God aller genade.**” Het is als of hij onze harten in eens tot de fontein wil leiden ; als of hij ons beval, niet op den stroom te zien, maar in de **oefeningen** en het uitgaan des geloofs onze **oogen** en beschouwing te wenden tot de altijd vloeiende Fontein van alle genade.

Wij kunnen dit gedeelte van ons onderwerp **ontkennender- en stellenderwijs** beschouwen. God is „**de God aller genade,**” en daarom is er **geene** genade, dan die, welke van en uit God is.

Menigeen **schijnt** geneigd te zijn **onbehoorlijk** te vergrooten en te verheffen, wat- genoemd wordt : de middelen der **genade**. Het is **zoo, door dezelve** werkt de Heere, en het **behaagt** Hem om langs dien weg Zijne genade mede **te deelen ; maar** wat zijn ze zonder Zijnen **zegen** ? Als wij over de straat gaan **gebeurt** het wel, dat wij de bevoering zien opgebroken tot de herstelling van pijpen en buizen, die daaronder liggen. Maar nu, wat zijn deze pijpen op zich zelve ? Gelijk zij trouwens het water ter begeerde plaats leiden, **zoo** geven zij van zich **zelven** geen water, en zijn voor **zoo** ver van geen nut. En, mijne vrienden ! wat is al ons bidden, prediken en het waarnemen der ordonnantiën van **Gods huis op zich zelven** ? — Het zijn

slechte pijpen; en zij hebben noodig, dat het water der genade door hen vloeie, zullen zij ons eenigszins nuttig zijn. En zegt mij, wanneer het water der genade door dezen in de ziel vloeit, waaraan zijn wij dan onzen dank schuldig? Aan het water of aan de buis? Het is de stroom van barmhartigheid en genade, die in de ziel vloeit, waarvoor wij dankbaar hebben te zijn, en niet voor de bloote waterleiding langs welke die genade werd medegedeeld.

Doch **stellenderwijs** is Hij „de God van *alle* genade.” Zien wij hoe en in welken zin, dan zullen wij ontdekken, dat Hij dat is van alle genade, in al hare onderscheidene **deelen**, takken en bijzonderheden.

1. Daar is, bij voorbeeld, *overtuigende* genade: want door de genade van God worden wij overtuigd van zonde. De pijlen der overtuiging in onze consciëntie geschoten, ons gevoelen zondaars te zijn, en het roepen om vergevende barmhartigheid kwam alles van God. God was de Auteur en werkmeester dier gewaarwordingen, indien het **eene** geestelijke overtuiging was, Hij was het, die wondde; Hij doorstak; Hij doodde; Hij vernederde; **Hij** opende de wond, die niets noch iemand dan het bloed van Christus kon **heelen**.

2. Maar hij is ook de God der *vergevende* genade. Dezelfde genade, die wondde, heelt wederom; dezelfde genade, die vernederde verheft ook; dezelfde genade, die uitkleedde dekt ook; dezelfde genade, die de donderen der wet predikte, verkondigt ook het van vrede sprekende Evangelie; en dezelfde genade, die de ziekte en het zeer ontdekte, brengt ook den balsem Gileads, en openbaart den Hemelschen Geneesmeester. Daarom **is** Hij de God **der** *vergevende* genade in de zoete openbaringen van des Zaligmakers liefde.

3. Maar hoe menigwerf doolt de ziel af van hare Hemelsche Fontein! *Zij* wijkt gedurig van achter den Heere, maar genade openbaart zich in derzelfver herstelling. David spreekt van deze *herstellende* genade, als hij zegt: „Hij verkwikt mijne ziel.” ¹⁾ Hij brengt ons tot de plaats terug waarvan wij zijn afgedwaald, en openbaart de rijkdommen Zijner vergevende liefde, en ontzegelt de Fontein eenmaal voor de zonde en de onreinheid geopend. Hij is het, Die aan de consciëntie toepast het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt, dan dat van Abel.

4. Maar misschien zijn wij het pad der vurige verzoeking doorgegaan, en somtijds nagenoeg overweldigd door een zee van droefheid en moeite. David kende daar ook iets van, als hij **zeide**: „al uwe baren en Uwe golven zijn over mij heengegaan.”

---

1) Pa. 23 : 3a waarin de **Engelsche Staten Overzetting** start: **Hij herstelt mijne ziel.**

Dan hebben wij *ondersteunende* genade noodig. „**Zijne linker hand is onder mijn** hoofd, en Zijne rechterhand omhelst mij.” „**Van** onder zijn de eeuwige armen.” Als wij door de doolhoven **der** verdrukking gaan, in den oven der beproeving zijn, of **geslingerd** worden op de diepe wateren der droefheid, steeds zijn Zijne armen ter ondersteuning daar.

5. Doch wij hebben een hart **varglistig**, meer dan **eenig** ding, ja doodelijk ;” wij leven in **eene Goddelooze** wereld, dragen in onzen boezem de zaden van alle zonden, en worden **gedurig-**lijk verzocht tot het kwaad, **en welk eene** behoefte hebben **wij dus** aan bewarende genade. „In de kracht **van** God bewaard door het geloof tot **de** zaligheid.” Daarvan is Hij ook de Bron en *Werkmeester: want niemand kan een enkel oogenblik staan, tenzij hij door de Almachtige kracht **Gods** omtuind en bewaard worde.

6. En breekt de tijd eens aan, dat gij uw hoofd op de **doodpeluwe** nederlegt, en het klamme doodzweet u in het aangezicht staat; wanneer uw oog breekt en gij dezer wereld vaarwel moet zeggen, en van alles wat daar in is tescheiden hebt, dan zult gij, uit Zijne volheid, *genade tot sterven* noodig hebben, **om u** alsdan in de ure des doods te onderschragen,

Zoo is Hij „de God aller genade.” Van al de genade, waarin zich ooit de kerk mocht verheugen, — van al de genade, die de kerk immer behoefde of noodig zal hebben, is Hij de God, Beschouw eens de zon, die **schoone** gelijkenis en schilderij (door den Heiligen Geest **Zelven** uitgedacht) van de Zon der gerechtigheid. Hoe vele honderden, ja duizenden van **jaren** heeft die heerlijke kloot des daags al aan den **Hemel gestaan!** **Werp een blik op** de duizenden oogsten, die onder hare weldadige invloeden zijn ingezameld ; denk aan de **millioenen** menschenlike wezens die gespijsd zijn door de vruchten, die zij wasdom gaf en rijp maakte. En nochtans schijnt zij voort met al hare oorspronkelijke warmte, licht en schoonheid. Zij is niet uitgeput, zij openbaart zelfs **geene teekenen** van uitputting, noch heeft zij iets van hare verwarmende en verlichtende kracht verloren. **Zij** is steeds de **heerlijke** kloot des daags, schijnende, en al weder schijnende **met** dezelfde warmte, hetzelfde licht, dezelfde invloeden. *Nu, zoo is het ook met de „God aller genade !”* Duizenden harten heeft **Hij** verblijd door de stralen Zijner genade, duizenden van boetvaardige zondaars heeft Hij **alreede** vertroost door de uitstorting van **Zijne** gunst, maar steeds blijft Hij de God aller **genade**. **Dewelke** desniettemin in rijke **stroomen** van barmhartigheid, **goedertierenheid** en liefde tot Jezus Kerk afdaaft. Och! **waarom zijn wij toch** vaak **zoo** nauw als wij zijn, en den God **van alle** genade uit het gezicht verliezende ? **Waarom** blijven wij **zoo** veel in het schepsel hangen, **in plaats van ons te houden aan**

Hem, Wien te kennen het eeuwige leven is ? „De God aller genade !” Welk een verheven onderwerp onzer beschouwing overwaardig ! Veel zouden wij hier van kunnen zeggen, doch de tijd roept mij, om verder mijnen tekst na ta gaan;

II.

„Die ons *geroepen* heeft tot Zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus.”

Wellicht is hier iemand in het midden, die bij zich **zelven** aldus dacht : „Dit alles zal ongetwijfeld wel waarheid zijn ; maar wat deel heb **ik** daar aan ? Ik hoor van den God aller genade ; maar **heb ik wel genade** ? Heeft de God aller genade **Zijne** genade aan mij **verheerlijkt** ?” Ja, gij moogt **u zelven** die vraag wel doen als gij in overweging neemt, hoe **weinig er zijn** (vergelijkenderwijs gesproken), die met de genade **Gods** beweldadigd zijn ; maar ziet dan ook wat **u** een kennelijk deel daar **aan geeft**. Wat stelt u in het bezit der genade ? — „Die ons *geroepen* heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus.” *Roeping*, ons tweede punt van beschouwing, openbaart een aandeel in de genade **Gods**, en in den God **aller** genade, Door dezelfden Apostel worden wij vermaand : „**onze roeping** en verkiezing **vast** te maken.” **Maar** hoe kunnen wij onze **roeping** vast maken ? — Door met God te worstelen, dat Hij ze in ons zeker make, door haar aan ons binnenste te verzegelen met **Zijne** eigene Hemelsche getuigenis, en het **onzer** harten **zoo** duidelijk en klaar te maken als de zon aan den Hemel, Doch **niet ieder** kind van God mag het geschieden, zóó zijne roeping en verkiezing vast en **zeker** te maken. Daar zijn er, die gelijk een Bésazar, het schrift aan den wand niet kunnen lezen, en daarom **eenen** Daniël behoeven, om het voor hen te ontcijferen ; maar zij hebben geen' uitlegger, die hen eene letter kan voorlezen. Neen, daar zijn velen van **Gods** kinderen, die hunne **eigene** bevinding niet kunnen lezen ; **zij** kunnen hunne **eigene** genade niet uitschetsen, noch voor zich **zelven** hunne **eigene** roeping duidelijk maken-. **Zij** hebben derhalve een' **Uitlegger** noodig, gelijk Job zegt, „een uit duizend, Die hun kan verlossen, dat zij in het verderf niet nederdalen,” om hun aan te **wijzen**, hoe het werk des geloofs in hunne zielen te lezen. **Dit** is hef nut en de **welddaad** eener **bevindelijke** bediening : om u **te ontdekken** datgene, wat gij anderszins niet zoudt **leeren**, het werk **Gods** zichtbaar te maken hetwelk voor uwe oogen verborgen is.

Er is hier dus sprake van eene „*roeping*”. Deze roeping is — „*van God*” ; „*in Christus Jezus*” ; „*tot Gods eeuwige heerlijkheid*.”

Goddelijke roeping is een bijzonder werk **Gods** aan de ziel, **eene** afzondering van de wereld, **zoowel** de belijdende als de onheilige, een **nederbrengen van hooge** verwachtingen, een **doorpriemen** van de **conscientie** met -overtuigingen,- en het opwekken van verlangende begeertens naar **Christus**, met een uitgaan tot Hem om barmhartigheid ; de ziel met **geween** en smèeking leidende aan de voeten van den Middelaar ; en dan, op **Gods** eigen' **tijd** en wijze, Christus dierbaar makende, **Zijn'** Persoon, Zijn bloed en **gerechtigheid** ontdekkende, en de liefde **Gods** in het hart **door** den Heiligen Geest uitstortende. Iets van deze Goddelijke onderwijzing **te** kennen, is een deelgenoot te zijn van die Hemelsche roeping, en een zaligmakend werk in **de** ziel te bevinden. En overweegt deze treffende en **Hemelsche** woorden — „ tot Zijne eeuwige heerlijkheid !”, „**Geen** oog heeft gezien, geen oor heeft gehoord, en in geen menschen hart is opgeklommen, hetgeen God bereid heett dien, die Hem liefhebben.” O ! geroepen te zijn tot **Gods** eeuwige heerlijkheid, dezelve hier namaals in hare volkomene schittering **op** de hoogte van **Zion** te beschouwen, die te genieten met **eene** ziel bekwaam gemaakt om derzelver volle **en** eeuwig gewicht te dragen, en het lichaam tot een schathuis en onsterfelijk **medgezel** voor den verheerlijkten geest gevormd, en verrukt te worden met de openbaringen van **Gods** tegenwoordigheid en liefde door **eene** eindelooze, heerlijke eeuwigheid — welke vooruitzichten van Hemelsche gelukzaligheid, openbaren en ontdekken zich in deze woorden ! Wat het volle genot van dit onuitsprekelijk gewicht van heerlijkheid wezen zal, is boven alle tegenwoordige begrippen der menschen verheven ; het gaat de bevatting der wijste heiligen te boven, en de bevinding der diepst onderwezene gunstgenoot **Gods** reikt daartoe niet. Op zijn best, kunnen wij slechts een **flauwen** straal hebben **van** de heerlijkheid die God bereid heeft dengenen, die Hem liefhebben. **Maar zoo** is het niet met betrekking tot onze roeping. Evenwel, hoe moedeloos ook sommigen van 's **Heeren** kinderen mogen wezen, zij **zijn** geroepen tot Zijne eeuwige heerlijkheid, om hier voor dezelve voor- en toebereid te worden, en hier namaals dezelve rijklijk te genieten.

111.

Doch laat ons iets verder gaan. Wij zijn **als nog** niet tot de wezenlijke hoofdzaak van ons onderwerp gekomen ; **wij** waren steeds in het voorportaal en niet in het innerlijk hof genaderd. **Wij** hebben ook den ingang te passeeren, zullen wij in de onderscheidene **deelen** der plaats ingeleid worden. Daar is geen ingaan in de heerlijkheid, dan door lijden, noch is er geen inkomen in de rijke bevinding der genade, zonder ver=